

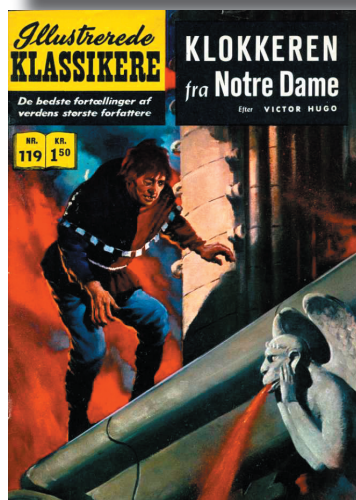
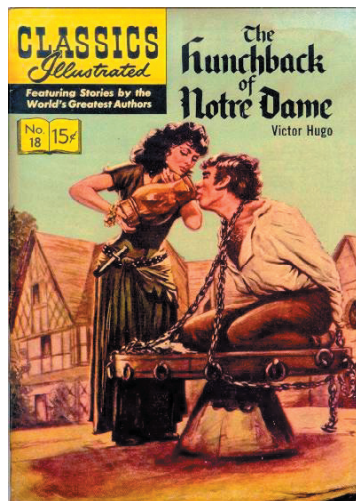
Wertham og censur

af Anders Hjorth-Jørgensen

Fredric Wertham

Øverst til venstre Allen Simons forside til første udgave af *The Hunchback of Notre Dame*. På grund af Werthams påstand om skræmmende tegneseriers skadelige indvirkning på børn fik 1949-udgaven ny og mindre skræmmende forside af H.C. Kiefer. Den blev dog senere erstattet af den malede forside, som ses øverst til højre på. Da titlen udkom i Skandinavien - men ikke i Norge - var det imidlertid med den malede forside, som prægede dansk nr. 119.

Efter 1945 gik den amerikanske psykiater dr. med. Fredric Wertham til angreb på det, som han kaldte de forførende tegneseriers skadelige indvirkning på uskyldige børn og unge - "seduction of the innocent". Det blev samtidig titlen på den bog, han udgav om emnet i 1954.

Fredric Wertham

Friedrich Ignatz Wertheimer blev født i 1895 i Nürnberg og gjorde efter korrespondance med Sigmund Freud psykiatri til sit speciale. I 1922 blev han inviteret til USA med tilknytning til Phipps Psychiatric Clinic ved Johns Hopkins Hospital

i Baltimore. Det skaffede ham amerikansk statsborgerskab i 1927. Som Fredric Wertham blev han derefter et kendt navn inden for psykiatrien. Det blev dog som bannerfører imod de "skadelige" tegneserier, han for alvor slog sit navn fast. *Saturday Review of Literature*, May 29/1948, indeholdt hans artikel "The Comics, Very Funny" - bragt i forkortet form i *Reader's Digest* august 1948. Her rettede han sit første kraftige udfald mod de "skadelige" tegneserier. Der er næppe tvivl om, at netop dette indlæg fik Albert Kanter og den øvrige Gilberton-redaktion til at kigge med kritiske øjne på forlagets titler.

Nye forsider

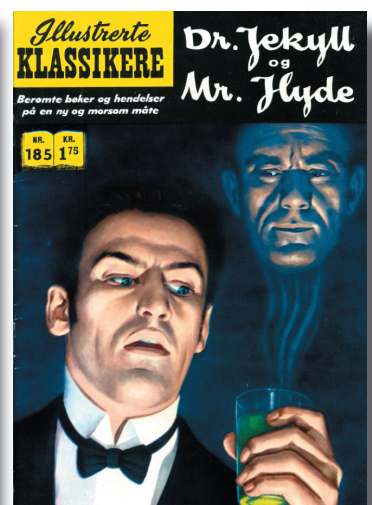
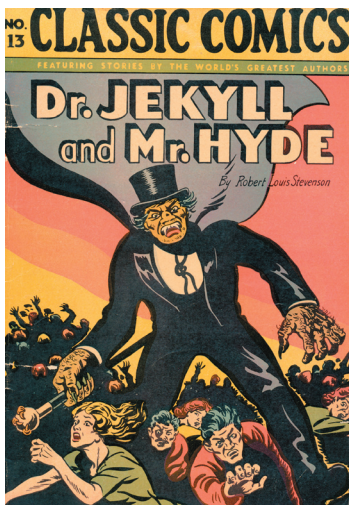
I denne periode blev mange 56-siders hæfter reduceret til 48 sider, mens 64-siders hæfterne blev skåret ned til 56 sider. Desuden blev en hel del sider omredigeret med det formål at undertone de af romanforlæggenes voldsomme handlingsbeskrivelser, som var blevet omsat til ligeså voldsomme tegneseriefølger i 1. udgaverne. Det gik bl.a. ud over #18, *The Hunchback of Notre Dame*, som fik bortredigeret tortur- og volds-scener, bl.a. den side, som ses øverst på modstående side. Her udpensler Allen Simon scenen, hvor Quasimode med nøgen over-

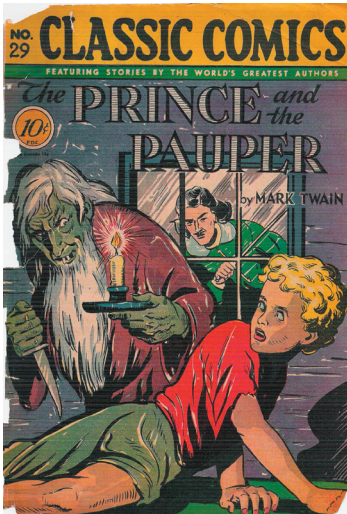

krop lænkes til hjulet, piskes af bød-
delen og hånes af pøbelen, inden
Esmeralda lytter til hans bønner og
giver ham noget at drikke.
Kritikerne påpegede det usmage-
lige i at vise Quasimodos handicap

så utilsløret samtidig med at puklen
piskes til blods.
Redaktionen kiggede også med
kritiske øjne på forsiderne til fire
populære titler, som allerede på det
tidspunkt var udkommet i flere op-

*Herover den kasserede og den
anvendte forside til 1. udgave
af The Corsican Brothers.
Herunder 1., 2. og 3. udgave af fors-
iderne til Dr. Jekyll and Mr. Hyde.*

lag, i øjnene: #13 *Dr. Jekyll and Mr. Hyde*, #18 *The Hunchback of Notre Dame*, #29 *The Prince and the Pauper* og #41 *Twenty Years After*. Så i 1949 fik alle fire hæfter mindre uhyggelige og mindre voldelige forsider - noget tandløst og uinspireret udført af H. C. Kiefer, som det ses på de foregående og denne side. Ingen af disse blev dog anvendt på den norske udgave. Her måtte læserne "nøjes" med de maledes forsider fra 1950'erne.

En enkelt titel, *De korsikanske brødre*, udkom aldrig med den forside, som var tiltænkt 1. udgave. Selvom den udkom allerede i 1944

som *Classic Comics* no. 20 - dvs. for Wertham for alvor havde rettet sin kritik mod tegneserierne - fik hæftet en mindre skræmmende forside. Den nåede dog heller ikke Norge. Også her prydede den senere malede forside hæftet.

Skræmmende hæfter?

Gilbertons selvcensur betød imidlertid også, at enkelte titler kun udkom i få oplag i USA, inden de blev lagt på hylden. Derfor udkom de heller ikke i Skandinavien.

I 1944 udkom *Classic Comics* no. 21. I de følgende år fulgte endnu to

oplag og tre oplag som *Classics Illustrated*. I 1953 forelå endnu et oplag, men med ny, malet forside. Det blev også sidste oplag, for året efter udkom Frederic Werthams bog *Seduction of the Innocent* med påstande om, at superhelte-, krigs- og skræktegneserier havde skadelig indvirkning på det skrøbelige barnesind. Med de fem nævnte og ændrede "horror"-forsider i erindring, kan det undre, at *3 Famous Mysteries* nåede 7 genoptryk, inden titlen blev indstillet. For specielt tegneren Allen Simons bidrag, *The Flayed Hand*, kan i skæk og gru sagtens måle sig med de tegneserier fra forlaget ECs hæfter, som Wertham rettede en speciel hård kritik imod i sin bog, hvilket fik ECs redaktør Bill Gaines til at stoppe samtlige sine udgivelser i 1950'erne med undtagelse af humormagasinet *MAD*. Alene Simons spalsh-side var i stand til at give ethvert barn onde drømme! De følgende sider og slutningen var ikke mindre uhyggelige og skræmmende.

